

**ПРИМЕРНА ТЕМА
ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА
ЗА ПРИЕМ В VI КЛАС**

Жирафът обитава сухите и гористи савани на Африка на юг от пустинята. От местните племена той е считан за свещено животно. Може да се твърди, че жирафът е символ на саваната.

Жирафът има уникална шия, близо 2 метра. Тялото му е изпъстрено с червено-кафяви петна, разделени от бели ивици. Очите му са големи с дълги и гъсти мигли, а на главата си животното има две малки рогчета, покрити с кожа. Горната му уста е добре развита, а езикът достига 40 см дължина.

Един възрастен мъжки жираф тежи около 750 кг. Храни се с листата на акациите и други дървета, разположени на 2 метра и повече над земята. Може да достигне листа на височина 4-5 метра. Жирафът поглъща до 50 литра вода наведнъж. Докато утолява жаждата си, той е уязвим, защото не може бързо да избяга. Жирафите пият вода рядко, като се сменят, за да си осигурят стража.

1. Коя е темата на текста?

- а) Отглеждане на жирафа
- б) Жирафът
- в) Животът на жирафите в зоопарковете
- г) Опазване на жирафите като рядък вид

2. Кое твърдение е вярно според текста?

- а) Възрастен мъжки жираф може да тежи до 650 килограма.
- б) Жирафите не обичат листата на акацията.
- в) Жирафът има големи остри зъби, с които къса плячката си.
- г) При водопой жирафите осигуряват пазачи на своята група.

3. Как са свързани първи и втори абзац от текста?

- а) с повторение
- б) чрез изпускане на подлог
- в) с лично местоимение
- г) смислово

4. Текстът е откъс от:

- а) приказка
- б) статия от детска енциклопедия
- в) съчинение описание на ученик
- г) художествено четиво

5. В изречението „От местните племена той е считан за свещено животно.” подлогът е изразен с:

- а) съществително име
- б) лично местоимение
- в) прилагателно име и съществително име
- г) няма подлог

6. В изречението „Жирафът може да поглъща много вода наведнъж.” има:

- а) подлог, сказуемо, съгласувано определение, допълнение, обстоятелствено пояснение за място
- б) подлог, сказуемо, несъгласувано определение, допълнение, обстоятелствено пояснение за време
- в) подлог, сказуемо, съгласувано определение, допълнение, обстоятелствено пояснение за начин
- г) подлог, сказуемо, несъгласувано определение, допълнение, обстоятелствено пояснение за количество

Какво е по вид сказуемото в изречението от задача 6? Напишете отговора на листа.

7. В изречението: „С батко купихме от магазина за зеленчуци домати, зеле и кори за лазаня.” има ли еднородни части? Направете синтактичен разбор.

8. В кое изречение има обстоятелствено пояснение за място, обстоятелствено пояснение за начин и пряко допълнение:

- а) В морето се плува лесно и бързо с плавници.
- б) С плавници се плува бързо в морето.
- в) Той извади сръчно от морето медузи.
- г) Децата учудено гледаха медузите и рапаните.

9. В кой ред не всички думи са части на речта?

- а) наречие, допълнение, междуметие
- б) съществително име, частица, предлог
- в) наречие, съюз, предлог
- г) глагол, числително име, междуметие

10. В кое изречение е допусната грешка при членуване на допълнение?

- а) Големия клон висеше застрашително над пътя.
- б) Тя влезе в дворът на училището.
- в) Те подадоха книгата на учителят си.
- г) Прозорецът беше счупен от вятъра.

11. Какви са еднородните части в изречението „Децата с любопитство разглеждаха птиците, влечугите и бозайниците в зоопарка.”:

- а) непреки допълнения
- б) преки допълнения
- в) определения
- г) обстоятелствени пояснения

12. Коя от посочените творби е народна песен:

- а) „Търговецът”
- б) „Главатарят, който искал да плени месечината”
- в) „Троица братя града градяха”
- г) „Най-справедливият”

13. На коя от творбите е автор Елин Пелин:

- а) „Златната мома”
- б) „Най-справедливият”
- в) „Търговецът”
- г) ”Момче с крила”

14. Кой израз ще поставите на празното място в изречението: „Завареното момиче е позлатено, защото е.....”

- а) красиво и смело
- б) трудолюбиво и хитро
- в) добро и трудолюбиво
- г) наблюдателно и сръчно

15. Кое твърдение е вярно според творбата „Троица братя града градяха”:

- а) Тримата братя са добри строители и много почитени хора.
- б) Струнино либе не обича жена си и затова не й казва за уговорката с братята си.
- в) Струна невяста е работлива жена и отговорна майка.
- г) Двамата братя са готови да се жертват за строежа.

16. Напишете подробен и художествен преразказ в сегашно историческо време.

История с куче

Петя Дубарова

Това се случи отдавна. Още когато в дома ни живееше прекрасното куче Хири. Слънцето печеше, а ние с верния ми другар вървахме по пътя към плажа. Хири подскачаше пред мен, въртеше радостно опашка, лаеше по всяка котка. Хората се спираха, оглеждаха го усмихнати. Малки дечица дърпаха майките си за полите и сочеха към него. Дори някои се опитваха да му дадат от кифлите си, но моят възпитаник мигом вдигаше глава и гордо минаваше пред тях, без дори да ги погледне. Не след дълго пред нас вече се разстилаше топлият пясък и шумеше с вълните си морето. Гледката беше чудна... Наоколо нямаше много хора. Само няколко весели компании шумяха. Скоро ние с Хири тичахме вече по брега. Той лаеше неудържимо. Вълните се плискаха в краката ни, изтриваха стъпките ни, а ние тичахме и тичахме. Уморихме се. Приседнахме на топлия пясък. Пред нас се простираше морето. Вълните непрестанно градяха върху гребените си замъци от бяла пяна, а после сякаш невидима ръка разваляше всичко. Задаваха се по-големи вълни. Тяхната пяна пък приличаше на буйно развята грива на бяло конче. В далечината небето се допираше до водната шир и сливаше синината си с водата. Само слънцето беше увиснало над нея като златен грозд. Всичко това беше необяснимо красиво. И загледана в далечината, аз съвсем не забелязах, че Хири не е до мен. Сепнах се. Огледах наоколо. Кучето го нямаше. Изведнъж страшна мисъл хвърли сянка в мен. Разтреперана от ужас, аз затичах по брега. Наоколо нямаше хора, защото слънцето клонеше на запад. "Хири? Хири!" - виках аз. Сълзи ме задавиха. Задъхвах се. Устата ми пресъхна. Морето край мен бе внезапно потъмняло. Но аз не го виждах. Тичах по брега. Виках по име. Но... нищо... Плисна дъжд. Студени тръпки ме полазиха. Дрехите ми бяха останали назад. А духна и вятър. Жива душа нямаше наоколо! Само вълните плачеха. Стори ми се, че чух отнякъде познат лай. Хукнах нататък с последни сили. Дишах с отворена уста. Вятърът я пълнеше с пясък. Задавих се. Очите ми също се напълниха. И изведнъж пред мен изникнаха две момчета. Те стояха с гръб към мен и не можеха да ме видят. В ушите ми звънна познатият глас на Хири. Ясно беше, че е в ръцете на момчетата. Той лаеше сърцераздирателно. Видях как хапеше и драцеше мъчителите си по лицата и ръцете. А те не го пускаха. В този момент той ме видя. Залая още по-силно, сякаш ме молеше за помощ. Но аз бях безсилна пред двете момчета. Не знаех какво да правя. Сърцето ми биеше усилено. Не ми стигаше въздухът. Дъждът не спираше. И в този миг, без да мисля за нищо друго освен за кучето си, аз изскочих пред момчетата. Какво съм казала, не помня. Хвърлих се да спася Хири от ръцете на нахалниците. За миг те бяха объркани и при един по-силен напън Хири се изплъзна и скочи. Една секунда те и аз стояхме като вкаменени. Не смеех да мръдна. Знаех, че те сигурно ще си отмъстят. Когато един от двамата се опомни от първото вцепенение, се приближи до мен, изгледа ме, готов да ме удари. Като видя това, кучето се хвърли към него и го задърпа за крачола, като лаеше страшно. Захана го за крака. Текна кръв. Другият, изглежда, се уплаши. Той хукна назад. Първият го последва. Хири затича след тях. Повече нищо не видях. След няколко минути кучето беше в прегръдките ми. Сълзи се стичаха по лицето ми. Настръхнала, измокрена до кости, уморена до припадък, аз бях щастлива от всякога!

